

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 371/2023
11.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Иване Рађеновић, председника већа, Владиславе Милићевић и Јасмине Стаменковић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Бранислав Манић, адвокат из ..., против тужене Опште болнице Панчево, коју заступа Александра Смилевски, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2980/22 од 27.10.2022. године, у седници одржаној 11.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2980/22 од 27.10.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова за састав одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 534/2020 од 06.07.2022. године, ставовом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и тужена обавезана да тужилци за период од 01.10.2017. године до 30.09.2020. године исплати на име накнаде трошкова за топли оброк и регреса за коришћење годишњег одмора износе ближе означене у том ставу изреке са каматом по доспелости сваког појединачног износа до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиле по истом основу и за исти период, преко досуђених износа из става првог изреке до тражених износа са припадајућом каматом. Ставом трећим изреке обавезана је тужена да тужилци накнади трошкове поступка од 93.193,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате..

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2980/22 од 27.10.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Панчеву П1 534/2020 од 06.07.2022. године, у ставу првом и трећем изреке, тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужилца тражила да се тужени обавезе да јој за период од 01.10.2017. године до 30.09.2020. године исплати на име накнаде трошкова за исхрану у току рада регреса за коришћење годишњег одмора износе ближе означене у ставу првом изреке са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате, као и да јој накнади трошкове поступка у износу од 93.193,00 динара са

законском затезном каматом од извршности до исплате. Ставом другим изреке, тужила је обавезана да туженом накнади трошкове поступка од 64.840,00 динара. Ставом трећим изреке, тужила је обавезана да туженом накнади трошкове жалбеног поступка од 44.268,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужила је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Тужена је поднела одговор на ревизију са предлогом да се ревизија одбаци као недозвољена или одбије као неоснована, а тужила обавезе да сноси трошкове за састав одговора од стране адвоката.

Врховни суд је испитао побијану одлуку, у смислу одредбе члана 408, у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), па је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, док се на друге битне повреде одредаба парничног поступка ревизијом одређено не указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је у утуженом периоду била у радном односу код туженог и обављала је послове ... са коефицијентом за обрачун плате од 13,11. У спорном периоду, тужени је тужили обрачунавао и исплаћивао зараду тако што је основицу, коју објављује Влада Републике Србије, множио коефицијентом радног места на основу метода обрачуна плате у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19, који се примењује од 18.06.2001. године), према ком закону се додаци за регрес и исхрану у току рада за запослене код туженог нису посебно обрачунавали и исплаћивали, јер су садржани у коефицијенту радног места. У обрачунским платним листама тужиле није исказивана као посебна ставка накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Висина потраживања на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора и трошкова за исхрану у току рада утврђена је оценом налаза и мишљења судског вештака за економско-финансијску област, обрачунатих у складу са одредбама Општег колективног уговора („Службени гласник РС“, бр.510/08,104/08-анекс и 8/09-анекс II).

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев применом члана 118. став 1. тачка 5. и 6. Закона о раду налазећи да износи накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора нису номинално исказани од стране туженог у платним листама тужиле, те да општи акт који је у примени код послодавца не садржи регулативу која утврђује висину тих накнада, нити појмовно предвиђа право на исплату предметног новчаног потраживања. Због тога, тужила има право на исплату тражених накнада у висини утврђеној оценом налаза вештака, независно од чињенице што је одредбом члана 4. став 1. Закона о платама у државним органима, јавним службама прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а ставом 2. истог члана, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев применом члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима, јавним службама будући да су у коефицијенту за обрачун плате садржане и накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

По оцени Врховног суда, одлука другостепеног суда заснована је на правилној примени материјалног права.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19), прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3). Одредбом члана 3. став 1. тог Закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. На основу одредбе члана 4. став 1. истог Закона, прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 1/2015 и 3/2018), као и Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/2019 и 58/2019) у одредби члана 91. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатка на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата, и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом (став 2), да основна плата припада запосленом кој ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3). Одредбом члана 102. важећег ПКУ, предвиђена су само права запосленог на накнаду за долазак и одлазак са рада, право на накнаду трошкова за време проведено на службеном путу у земљи, за време проведено на службеном путу у иностранству, као и за трошкове исхране за време проведено на службеном путу у земљи (дневнице за службено путовање у земљи), а што је било предвиђено и одредбом члана 101. раније важећег ПКУ.

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 113/17), у одредби члана 118. став 1, прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6), а према ставу 2. истог члана, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог Закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2. тог закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01... 58/14), коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама,

утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 13. те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун исплата запослених из члана 1. ове Уредбе, које се примењују на запослене у здравственим установама.

У конкретном случају, тужиља је запослена у здравственој установи, па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супротно наводима ревизије, примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорностим запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон – Закон о платама у државним органима и јавним службама прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног Закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 1/2015 и 3/2018), као и Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/2019 и 58/2019) није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. Дакле, како на основу члана 4. став 2. цитираног Закона о платама у државним органима и јавним службама као *lex specialis*, произлази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту као једном од елемената плате, то не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиље. Тај основ не постоји ни у општем акту. Стога је правилан закључак другостепеног суда да тужиљи не припада право на исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора пошто су те накнаде садржане у коефицијенту њене плате.

Правилно је одлучено и о накнади трошкова поступка на основу члана 165. став 2. у вези чланова 153. став 1. и 154. ЗПП.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке.

Применом члана 165. става 1. у вези члана 154. ЗПП, Врховни суд је одбио захтев туженог за накнаду трошкова одговора на ревизију, јер то нису трошкови потребни за вођење ове парнице.

**Председник већа - судија
Ивана Рађеновић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**